

Az Alkotmánybíróság döntésének tájékoztató jelleggel közzétett, nem hivatalos szövege. A hivatalos közzétételre a Magyar Közlönyben, illetve az Alkotmánybíróság Határozatai című hivatalos lapban kerül sor.

IV/3475/2024.

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

végzést:

Az Alkotmánybíróság a Kúria Kfv.VI.35.084/2024/6. számú ítélete, valamint az egészségügyről szóló 1997. évi CLIV. törvény 42. § (1) bekezdés c) pontja, 57. § (2) bekezdése, 58. §-a, és 142. § (2) bekezdés aa) pontja alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló indítványt visszautasítja.

Indokolás

- [1] Az indítványozók (a továbbiakban: indítványozó1. és indítványozó2.) az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 27. §-a alapján alkotmányjogi panaszt nyújtottak be, amelyben a Kúria Kfv. VI.35.084/2024/6. számú ítélete, a Pécsi Törvényszék 7.K.700.975/2023/15. számú ítélete, a Nemzeti Adó- és Vámhivatal Fellebbviteli Igazgatósága 64598599979. számú végzése, valamint a Somogy Vármegyei Adó- és Vámigazgatóság 6429768764. számú végzése alaptörvény-ellenességének megállapítását és megsemmisítését kérték az Alaptörvény I. cikk (3) bekezdése, II. cikke, III. cikk (2) bekezdése, VII. cikk (1) bekezdése, X. cikk (2) bekezdése, XVI. cikk (1) és (2) bekezdése, XX. cikk (1) bekezdése, XXIV. cikk (1) bekezdése és XXVIII. cikk (1) bekezdése sérelmére hivatkozással.
- [2] Az indítványozók továbbá az Abtv. 26. § (1) bekezdése alapján az egészségügyről szóló 1997. évi CLIV. törvény (a továbbiakban: Eütv.) 42. § (1) bekezdés c) pontja; 57. § (2) bekezdése; 58. §-a; valamint 142. § (2) bekezdés aa) pontja Alaptörvénnyel való összhangjának a vizsgálatát is indítványozták az Alaptörvény II. cikke sérelmére hivatkozva.
- [3] 1. Az alkotmányjogi panasz alapjául szolgáló ügy lényege a rendelkezésre bocsátott iratok szerint a következő.
- [4] A Somogy Megyei Kormányhivatal Marcali Járási Hivatala SO-05/NEO/12483-6/2021. iktatószámú határozatával (a továbbiakban: alaphatározat) kötelezte indítványozó1.-et, mint kiskorú indítványozó2. törvényes képviselőjét, hogy gondoskodjon az életkorhoz kötött védőoltások beadatásáról. Mivel indítványozó1. önként nem tett

eleget ezen kötelezettségének, a Somogy Megyei Kormányhivatal Marcali Járási Hivatala BP-13/103/00018-16/2022. számú végzésével elrendelte az alaphatározat végrehajtását, megkereste a Nemzeti Adó- és Vámhivatal Somogy Megyei Adó- és Vámigazgatóságát (a továbbiakban: elsőfokú hatóság).

- [5] Az elsőfokú hatóság először 2022. július 20-án kelt, 6445512631. számú iratában, majd 2023. január 11-én kelt, 6437294770. számú iratában szólította fel indítványozó1-et, hogy a kötelezettségének haladéktalanul tegyen eleget. Az indítványozó1. ezek után a végrehajtás felfüggesztése iránti kérelmet terjesztett elő, amelyet az elsőfokú hatóság a jelen indítvánnyal megsemmisíteni kért 6429768764. számú végzésével elutasított. Az indítványozó1. fellebbezése alapján eljáró Nemzeti Adó- és Vámhivatal Fellebbviteli Igazgatósága (másodfokú hatóság) 64598599979. számú végzésével az elsőfokú hatóság elutasító végzését helyben hagyta. Ezt követően az indítványozó1. a végrehajtás felfüggesztése tárgyában hozott közigazgatási végzés jogszerűségének vizsgálatát kérte, közigazgatási pert kezdeményezett.
- [6] A Pécsi Törvényszék 7.K.700.975/2023/15. számú ítéletében a keresetet elutasította. A bíróságnak abban kellett a végrehajtási eljárásokról szóló 2017. évi CLIII. törvény (a továbbiakban: Avt.) alapján döntenie, hogy a másodfokú hatóság jogszerűen utasította-e el indítványozó1.-nek az életkorhoz kötött kötelező védőoltás beadásának végrehajtása felfüggesztése iránti kérelmét, konkrétan az ahhoz kapcsolódó méltányossági körülmények igazolásának kérdését [Avt. 15. § (3) bekezdése]. A Pécsi Törvényszék – hivatkozva az egészségügyről szóló 1997. évi CLIV. törvény (a továbbiakban: Eütv.) 58. § (1) bekezdésére – megállapította, hogy az indítványozó által a hatóság részére benyújtott igazolások nem voltak elfogadhatók (lásd: a Pécsi Törvényszék 7.K.700.975/2023/15. számú ítéletének [49] indokolási pontját). Így a Pécsi Törvényszék az indítványozó1. keresetében előadott jogsérelmeket nem találta megalapozottnak.
- [7] Az indítványozó1. felülvizsgálati kérelemmel fordult a Kúriához. A Kúria Kfv.VI.35.084/2024/6. számú ítéletében a Pécsi Törvényszék 7.K.700.975/2023/15. számú ítéletét hatályában fenntartotta. A Kúria ítéletének [35] indokolási pontjában hangsúlyozta, hogy „[a]z eljárás tárgya nem az Eütv. 58. § (7) bekezdése szerinti kötelező védőoltás elrendelésére vonatkozó eljárás, mivel az elrendelés jogszerűségéről, a felperes mentesítési kérelmének elbírálásáról az alperes 2020. szeptember 18-án kelt alaphatározatával döntött. A mentesítést megtagadó határozattal szemben indult jogorvoslati eljárásban előterjesztett keresetet a Pécsi Törvényszék 2.K.701.585/2020/8. számú ítéletével elutasította, a jogvita jogerősen lezárult, az ítélettel szemben a felperes felülvizsgálati kérelmet nem terjesztett elő”. Így a felülvizsgálati eljárás tárgya kizárólag a végrehajtás felfüggesztése iránti kérelem elbírálásának jogszerűsége. A Kúria ezzel összefüggésben megállapította, hogy a Pécsi Törvényszék ítéletében a tényállást kellő részletességgel rögzítette, helytállóan

állapította meg az alkalmazandó jogszabályt, és a jogszabályoknak megfelelő döntést hozott. A Kúria végül hangsúlyozta: „a méltányolható körülmény nem jelenti, nem jelentheti az Eütv. 58. § (7) bekezdésében foglalt mentesítési feltételek vizsgálatát, nem nyitja meg annak ismételt lehetőségét (lásd: a Kúria Kfv.VI.35.084/2024/6. számú ítéletének [42] indokolási pontját).

- [8] 2. Az indítványozók ezt követően fordultak alkotmányjogi panasszal az Alkotmánybírósághoz.
- [9] 2.1. Kérelmükben az összes, a végrehajtás felfüggesztése tárgyában született döntés alaptörvény-ellenességét állították az Abtv. 27. § (1) bekezdése alapján. Az alaptörvény-ellenesség indokát indítványozó1. mind a saját nevében, mind pedig az ügyben érintett kiskorú (indítványozó2.) nevében állította.
- [10] 2.1.1. Az indítványozó1. az Alaptörvény II. cikke, III. cikk (2) bekezdése VII. cikk (1) bekezdése, X. cikk (2) bekezdése, XVI. cikk (2) bekezdése, XXIV. cikk (1) bekezdése, valamint XXVIII. cikk (1) bekezdésére hivatkozott a bírói döntésekkel összefüggésben.
- [11] Az indítvány alapján összességében megállapítható, hogy indítványozó1. azt a jogalkalmazói jogértelmezést vitatja, amely a végrehajtás felfüggesztése megítélése körében nem vette figyelembe az indítványozó1. által benyújtott orvosi véleményeket.
- [12] Ez a jogértelemezés az indítvány szerint bűncselekmény elkövetéséhez vezet, ugyanis a Kúria sem vette figyelembe, hogy indítványozó2. „érdekében áll-e az oltás felvétele, nem fog-e abba belehalni, vagy nem fog-e attól egészségkárosodást elszenvedni, az ilyen okra való hivatkozás nem is számít méltányolható oknak!” (lásd a 2025. január 8-án kelt indítvány kiegészítés 7. oldalát).
- [13] Az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésének, azon belül a pártatlan és részrehajlás nélküli ügyintézés sérelmét is megjelölte indítványozó1. Ezen sérelem tartalmára az indítvány nem tért ki.
- [14] 2.1.2. Az indítvány az indítványozó2., vagyis a kiskorú gyermek tekintetében az Alaptörvény I. cikk (3) bekezdése, II. cikke, III. cikk (2) bekezdése, VII. cikk (1) bekezdése, XVI. cikk (1) bekezdése, valamint XX. cikk (1) bekezdése és XXVIII. cikk (1) bekezdése sérelmét jelölte meg.
- [15] Az Alaptörvény II. cikkének sérelmét abban látja az indítvány, hogy a jogalkalmazó szervek nem vizsgálták, hogy az oltás kötelezővé tétele az indítványozó2. érdekében áll-e? Az indítvány értelmében a kötelező oltások jelenlegi rendszere alaptörvényt sértő, az indítványozó2. emberi méltóságához való jogát sérti. A végrehajtás felfüggesztése iránti kérelem elutasítása az indítványozó2. önrendelkezési jogát sértette és megfosztotta emberi méltóságához való jogától.

- [16] A 10 éves indítványozó2.-ben az a lelkiismereti meggyőződés alakult ki, hogy nem kíván semmilyen oltást felvenni. A felfüggesztési kérelem elutasításával sérült indítványozó2. lelkiismereti és vallásszabadsága [VII. cikk (1) bekezdése].
- [17] Azzal, hogy indítványozó2.-t „állítólagos tudományos álláspont alapján” oltásra kötelezték, arra hivatkozva, hogy a beoltása járványokat előzhet meg, az oltásra kötelező hatóság és az ügyben eljáró bíróságok orvostudományi kérdésben foglalnak állást, amellyel az Alaptörvény X. cikk (2) bekezdését sértették.
- [18] Az Alaptörvény XVI. cikk (1) bekezdését az indítvány szövegszerűen ismertette, a XX. cikk (1) bekezdésének sérelmét az indítvány szerint a www.oltasbiztonsag.hu web oldalról származó adatokra hivatkozva, az oltás felvételére — orvosi ellenjavallat ellenére — való kötelezés végrehajtásának jóváhagyása okozta.
- [19] 2.2. Az indítványozók fentiekén túl az Abtv. 26. § (1) bekezdése szerint az Eütv. 42. § (1) bekezdés c) pontja; 57. § (2) bekezdése; 58. §-a; valamint 142. § (2) bekezdés aa) pontja alaptörvény-ellenességének megállapítását és megsemmisítését is kérték az Alaptörvény II. cikkének sérelmére hivatkozással. Az indítvány szerint senki nem kötelezhető arra, hogy potenciálisan halált okozó orvosi beavatkozásnak vesse alá magát, mivel nem létezik olyan közérdek, amely érdekében az élet elvétele szükséges és arányos lenne.
- [20] Végül az indítvány több nemzetközi egyezmény sérelmére is hivatkozott, így megjelölte az Európa Tanácsnak az emberi lény emberi jogainak és méltóságának a biológia és az orvostudomány alkalmazására tekintettel történő védelméről szóló, Oviedóban, 1997. április 4-én kelt Egyezményét; Az emberi jogokról és a biomedicináról szóló Egyezményt, valamint az Egyezménynek az emberi lény klónozásának tilalmáról szóló, Párizsban, 1998. január 12-én kelt Kiegészítő Jegyzőkönyve kihirdetéséről szóló 2002. évi VI. törvény (a továbbiakban együtt: Oviedo-i Egyezmény) 6. cikk 1. pontjának sérelmét; az Emberi Jogok Európai Egyezményének (a továbbiakban együtt: EJE) 3. és 4. cikkének sérelmét, valamint a Gyermek jogairól szóló, New Yorkban, 1989. november 20-án kelt Egyezmény (a továbbiakban: New Yorki Egyezmény) 3. cikk 1. pontjának, 6. cikkének, 24. cikk 3. pontjának sérelmét.
- [21] 3. Az Abtv. 56. § (2) bekezdése alapján megvizsgálva a befogadhatóság feltételeit, jelen ügyben a következőket lehetett megállapítani.
- [22] 3.1. Az indítványozó1. a Kúria ítéletét 2024. augusztus 14-én vette kézhez, alkotmányjogi panaszát pedig 2024. október 9-én – az Abtv. 30. § (1) bekezdésében meghatározott hatvan napos határidőn belül – nyújtotta be. Az indítványozó1. alkotmányjogi panasz benyújtására indítványozói jogosultsággal rendelkezik, az eljárásban felperesként vett részt, így érintettnek minősül, és jogorvoslati lehetőségeit kimerítette. Indítványozó2. kiskorú pedig az ügyben érintettnek tekinthető, mivel az őt érintő védőoltás beadására való kötelezés végrehajtása tárgyában indult az eljárás.

- [23] Az indítványozók zömében Alaptörvényben biztosított jogok sérelmére hivatkoztak, de állították az Alaptörvény I. cikk (3) bekezdése sérelmét is.
- [24] Az Alkotmánybíróság az Alaptörvény I. cikk (3) bekezdésével kapcsolatban jelen ügyben is fenntartja a korábbi következetes gyakorlatát, miszerint e rendelkezés nem tartalmaz Alaptörvényben biztosított jogot {lásd például: 3401/2022. (X. 12.) AB végzés, Indokolás [8]}, így érdemi vizsgálatra e tekintetben nincs lehetőség.
- [25] 3.2. Az indítványozók hivatkoztak az Oviedo-i Egyezmény, az EJE, valamint a New Yorki Egyezmény rendelkezései megsértésére. Az Alkotmánybíróság megállapítja, hogy az Alaptörvény 24. cikk f) pontja, valamint az Abtv. 32. §-a alapján a jogszabályok nemzetközi szerződésbe ütközésének a vizsgálatára terjed ki a hatásköre, és arra is csak az Abtv. 32. § (2) bekezdésében meghatározott indítványozói kör indítványára.
- [26] Tekintettel arra, hogy az indítványozók az Abtv. 32. § (2) bekezdése alapján jogszabály nemzetközi szerződésbe ütközése vizsgálatának indítványozására nem rendelkeznek jogosultsággal, ezért ezen indítványi elem érdemi vizsgálatára sem volt lehetőség.
- [27] 3.3. Az indítvány a határozottság Abtv. 52. § (1b) bekezdésében felsorolt követelményeit nem teljesíti.
- [28] A határozott kérelem követelménye az Alkotmánybíróság gyakorlatában magában foglalja, hogy az indítványnak egyértelműen elő kell adnia az eljárás megindításának indokait, alkotmányjogi panasz esetén az Alaptörvényben biztosított jog sérelmének lényegét, továbbá indokolást arra nézve, hogy a sérelmezett jogszabályi rendelkezés, bírói döntés miért ellentétes az Alaptörvény megjelölt rendelkezésével [vesd össze: Abtv. 52. § (1b) bekezdés b) és e) pont]. „Az Alkotmánybíróság következetes gyakorlata szerint pedig az indokolás hiánya {lásd pl.: 3058/2016. (III. 22.) AB végzés, Indokolás [11]; 3245/2016. (XI. 28.) AB végzés, Indokolás [10], [13]} az ügy érdemi elbírálásának akadálya” {lásd például: 3353/2019. (XII. 6.) AB végzés, Indokolás [21]}. Visszautasításra ad okot az is, ha az indítványozó érvelése nem tartalmaz alkotmányjogilag értékelhető indokolást. Az alkotmányossági összefüggéseket ugyanis be kell mutatnia az indítványozónak {lásd például: 3077/2020. (III. 18.) AB végzés, Indokolás [17]; 3022/2025. (I. 21.) AB végzés, Indokolás [18]-[19]}.
- [29] Az indítványozók az Abtv. 27. § (1) bekezdése szerinti panaszukban valójában a hazai oltási rendszer, valamint az indítványozókat oltásra kötelező hatósági döntés kritikáját fogalmazták meg, javarészt az interneten elérhető statisztikai adatok alapján.
- [30] Mindazonáltal a Pécsi Törvényszék 7.K700.975/2023/15. számú ítéletével, valamint a Kúria Kfv.VI.35.084/2024/6. számú ítéletével nem az oltási kötelezettség megállapításának törvényessége tárgyában, hanem arra nézve vett fel bizonyítást, állapított meg tényállást és döntött, hogy a végrehajtás felfüggesztésére irányuló kérelem elutasítása kapcsán az eljáró hatóság törvényes keretek között hozta-e meg határozatát (vö.: a Pécsi Törvényszék 7.K700.975/2023/15. számú ítéletének [28])

indokolási pontjával, valamint a Kúria Kfv.VI.35.084/2024/6. számú ítéletének [35] indokolási pontjával).

- [31] A bírói döntések a védőoltásra vonatkozóan fennálló szülői kötelezettséggel ugyan összefüggésben állnak, de azt érdemben már nem érintették.
- [32] Osztva a Pécsi Törvényszék és a Kúria fent már idézett álláspontját, ahhoz illeszkedve az Alkotmánybíróság értelmezésében a végrehajtás felfüggesztéséről szóló döntésnél nem vizsgálható az ügy érdemére tartozó kérdés. A végrehajtás felfüggesztése iránti kérelmet elbíráló bírói ítéletek nem az ügy érdemére kiható döntést jelentenek, hanem a végrehajtási eljárás nyugvását eredményezik. Amennyiben a felfüggesztésre okot adó körülmény, illetve ok megszűnik, a végrehajtás folytatódik.
- [33] Az Alkotmánybíróság megállapította, hogy az indítványozó érvei egyrészt nem alkotmányossági jellegűek, másrészt nem a végrehajtás felfüggesztésének törvényességére vonatkoznak, hanem általában a hazai oltási rendszer kritikáját tartalmazzák, így a kérelem nem felel meg az Abtv. 52. § (1b) bekezdésében felsorolt követelményeknek.
- [34] 3.4. Az Abtv. 26. § (1) bekezdése megjelölésével az indítványozók több, Eütv.-beli rendelkezés alaptörvény-ellenességének megállapítását és megsemmisítését kérték, ugyanakkor nem fejtették ki, hogy az Eütv. rendelkezései miért okozzák a megjelölt alaptörvényi rendelkezések sérelmét. Ezzel összefüggésben arra is utal az Alkotmánybíróság, hogy az Abtv. 26. § (1) bekezdése szerint az alaptörvény-ellenes jogszabály *alkalmazása* folytán bekövetkező Alaptörvényben biztosított jog sérelmére lehet hivatkozni. Megállapítható, hogy, leszámítva az Eütv. 58. §-át, az Eütv. indítványban megjelölt rendelkezéseit az alapügyben eljáró egyik jogalkalmazó szerv sem alkalmazta döntésében. Mindezek alapján az Eütv. 42. § (1) bekezdés c) pontja; 57. § (2) bekezdése; 58. §-a; valamint 142. § (2) bekezdés aa) pontja alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló indítvány nem felel meg az Abtv. 26. § (1) bekezdése szerinti feltételnek sem {lásd hasonlóan: 3331/2023. (VI. 21.) AB végzés, Indokolás [38]}.
- [35] Az Alkotmánybíróság megállapította, hogy az indítványozók sérelmének lényege az életkorhoz kötött védőoltások kötelező jellege. Az Alkotmánybíróság a kötelező védőoltások alkotmányjogi vetületével részletesen foglalkozott 3080/2019. (IV. 17.) AB határozatában. A határozat rögzítette, hogy „[t]ekintettel a természettudományos előfeltevésekre, az [...] előírt, életkorhoz kötött védőoltások alkalmas és szükséges eszköznek minősülnek egyfelől a gyermekek megfelelő testi, szellemi és erkölcsi fejlődésének biztosításához, másfelől az egész társadalom fertőző betegségekkel, járványokkal szembeni védelméhez”. Az Alkotmánybíróság határozatában megállapította, hogy „az alkotmánybírósági eljárás során nem kérdőjelezhető meg, hogy a védőoltások (köztük az életkorhoz kötött védőoltások) az emberi szervezet fertőző betegségekkel szembeni ellenálló képességének fokozását és a fertőző megbetegedések elterjedésének megelőzését szolgálják. Tehát egyfelől az egyént (a

gyermeket) védik a fertőzéstől, másfelől az egész társadalmat a járványok megjelenésétől”. Kimondta továbbá, hogy „az államnak akár a szülőkkel szemben is védelmeznie kell a gyermekek önálló érdekeit. Mivel a védőoltások az érintett egyén és a társadalom többi tagjának egészségét védik, a gyermekeknek érdekük fűződik ahhoz, hogy megkapják az életkorhoz kötött védőoltásokat. Továbbá a gyermekközösségek tagjainak érdekük fűződik ahhoz, hogy a közösség tagjai minél nagyobb számban legyenek immunizáltak” (lásd különösen: az Indokolás [41]–[43] bekezdéseit).

- [36] Az Alkotmánybíróság jelen alkotmányjogi panasz alapján nem látott okot a korábban tett elvi jellegű megállapításainak felülvizsgálatára; ellenkezőleg, kifejezetten megerősíti, hogy az alkotmánybíróági eljárás során nem kérdőjelezhető meg, hogy a védőoltások (köztük az életkorhoz kötött védőoltások) az emberi szervezet fertőző betegségekkel szembeni ellenálló képességének fokozását és a fertőző megbetegedések elterjedésének megelőzését szolgálják. Tehát egyfelől az egyént (a gyermeket) védik a fertőzéstől, másfelől a gyermeket körülvevő kisebb közösséget, valamint az egész társadalmat a járványok megjelenésétől {3080/2019. (IV. 17.) AB határozat, Indokolás [43]}.
- [37] Összefoglalva: jelen esetben az indítványozók nem fejtették ki, hogy a megjelölt Alaptörvényben biztosított jogok sérelme miben áll. Ezért az indítvány kapcsán azt kellett megállapítani, hogy az indítványozók nem hivatkoztak olyan pontosan körülírt, releváns alkotmányjogi érvekkel alátámasztott alaptörvény-ellenességre, amelyet az Alkotmánybíróság érdemi vizsgálat tárgyává tehetett volna a végrehajtás felfüggesztését érintő, törvényen alapuló méltányossági jogkör hatósági gyakorlásával összefüggésben. A felhívott alaptörvényi rendelkezések alkotmányjogilag értékelhető indokolás hiányában nem támasztották alá a Kúria Kfv.VI.35.084/2024/6. számú ítéletének, a Pécsi Törvényszék 7.K700.975/2023/15. számú ítéletének, valamint az Eütv. 42. § (1) bekezdés c) pontjának; 57. § (2) bekezdésének; 58. §-ának; valamint 142. § (2) bekezdés aa) pontjának aggályosságát.
- [38] Az indítvány ezért nem felel meg az Abtv. 52. § (1b) bekezdés e) pontjának.
- [39] 4. A fentiek szerint az Alkotmánybíróság nem talált olyan okot, amely indokolta volna az indítvány befogadását és annak érdemi elbírálását, ezért azt az Abtv. 56. § (1)-(3) bekezdése alapján eljárva, az Abtv. 52. § (1b) bekezdés e) pontja alapján, az Ügyrend 30. § (2) bekezdés c), f) és h) pontja szerint visszautasította.

Budapest, 2025. szeptember 23.

Dr. Patyi András s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró

Dr. Horváth Attila s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Hörcherné dr. Marosi Ildikó s. k.,
előadó alkotmánybíró

Dr. Lomnici Zoltán s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Szabó Marcel s. k.,
alkotmánybíró